

Små steg: Ett program för att utveckla nya behandlingsprinciper för barn med risk att utveckla cerebral pares

Kristina Löwing, Karolinska institutet

Bakgrund: Föräldrar som får ett barn som visar försenad eller avvikande utveckling upplever ofta stor oro och stress. Tidigare behandlingsstudier har inte kunnat visa positiva effekter för barnens motoriska utveckling. Nyligen publicerade rapporter med utvärdering av tidiga insatser med samspel och träning där barnet är aktivt, har visat positiva effekter för barnets utveckling och även beträffande anknytning och minskad stress hos föräldrar. Syftet med denna studie var att utvärdera ett nytt interventionskoncept, Små-steg-programmet (SSP), för små barn som riskerar att utveckla cerebral pares (CP) eller annan neurologisk utvecklingsavvikelse.

Metod: SSP innehåller fem perioder och varje period är sex veckor. Varje period har ett specifikt fokus - grovmotorik, finmotorik, kommunikation, grovmotorik och slutligen finmotorik. Föräldrarna genomför träning i barnets hem med stöd av fysioterapeut, arbetsterapeut och logoped som ansvarar för respektive period. Föräldrarna sätter små kortsiktiga mål för veckan tillsammans med respektive terapeut. Barnen som erbjöds att delta var yngre än 10 månader och uppvisade en försenad eller avvikande utveckling. Barnen lottades till att delta i gruppen som fick träning med det nyutvecklade SSP eller gruppen som fick uppföljning på Astrid Lindgrens Barnsjukhus enligt befintligt vårdprogram. Utöver att utvärdera effekten av SSP på barnets grov- och finmotoriska samt kommunikativa utveckling, har även föräldrarnas välbefinnande och eventuella stress och oro undersökts. Barnen har undersökts efter varje avslutad sex-veckorsperiod, samt när barnet blivit 1 år och 2 år.

Frågeställningar: Är SSP mer effektivt än sedvanlig behandling? Gör barnen framsteg inom det område som träningen specifikt riktas mot? Föreligger skillnad mellan föräldrar i de två grupperna beträffande upplevelsen av stress och oro?

Progress och resultat: Projektet har god progress och fortskrider enligt plan. Under 2016–2017 publicerades en metodartikel och under 2018 påbörjades manuskript där delar av resultaten presenteras. Under 2017 avslutades rekryteringen och 38 barn är nu inkluderade i projektet. Trettiotvå barn har fyllt två år och genomfört de sista uppföljningsundersökningarna. Preliminära resultat visar att barnen gör framsteg inom de områden som träningen fokuserar på. Projektet fortsätter nu med uppföljningar av de senast rekryterade barnen som skall genomföra två-årsuppföljningarna. Dessutom pågår analys av data, resultatsammanställning samt manusskrivande. Projektet är resurskrävande och kräver hög kompetens hos samtliga medarbetare. Vi är därför mycket tacksamma för den finansiering som Stiftelsen Sunnerdahls Handikappfond beviljat projektet, vilken varit helt avgörande för projektets genomförande.

Konklusion/betydelse: Projektet kommer generera viktiga resultat som kan ligga till grund för framtida omhändertagande och behandling för denna grupp av små barn med stor risk att utveckla CP samt även för deras föräldrar. Förhoppningen är att kunskap som genereras genom detta projekt kan bidra till att vi i framtiden kan individuellt anpassa interventioner efter varje barns unika behov och förutsättningar och att vi kan lära oss mer om hur vi kan stödja barnens föräldrar för att minska den stress och oro som många upplever. Med effektiva tidiga insatser erbjuds möjligheter för barnen till ökad aktivitet och delaktighet samt stöd och kunskap till föräldrarna, vilket sammantaget kan bidra till att barnen får ett meningsfullt, aktivt och självständigt liv utifrån sina förutsättningar.

Denna omfattande datainsamling förväntas generera ett antal vetenskapliga publikationer och resultaten kommer även att spridas vid internationella och nationella konferenser samt till föräldraorganisationer och till Habilitering och Hälsa.